

10. 1. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změny v zastoupení zaměstnanců v dozorčích radách

Zastoupení zaměstnanců v dozorčích radách akciových společností (tzv. kodeterminace) prodělalo za poslední období několik změn a i v budoucnu se právní úprava v této oblasti může opět měnit. Cílem následujícího článku je přinést stručný přehled změn, které se tohoto institutu dotýkají.

Právní úprava do 31. 12. 2013

Podle obchodního zákoníku účinného do 31. 12. 2013[1] volila dvě třetiny členů dozorčí rady akciové společnosti valná hromada a jednu třetinu zaměstnanci společnosti, pokud měla tato společnost více než 50 zaměstnanců v pracovním poměru na pracovní dobu přesahující polovinu týdenní pracovní doby stanovené zvláštním právním předpisem v první den účetního období, v němž se konala valná hromada, která volila členy dozorčí rady. Zároveň však mohly stanovy určit vyšší počet členů dozorčí rady volených zaměstnanci, avšak tento počet nesměl být větší, než počet členů volených valnou hromadou. Stanovy mohly rovněž určit, že zaměstnanci volili část členů dozorčí rady i při menším než stanoveném počtu zaměstnanců společnosti.

Právní úprava od 1. 1. 2014 do 13. 1. 2017

Zákon o obchodních korporacích[2] (dále jen „**ZOK**“) povinnou účast zaměstnanců v dozorčích radách zcela vypustil a jednoduše upravil, že dozorčí rada má 3 členy, pokud stanovy neurčí jinak, a tito členové jsou voleni a odvoláváni valnou hromadou.

U akciových společností, které chtěly mít i nadále zástupce zaměstnanců v dozorčích radách, však vznikaly pochybnosti, zda ustanovení ZOK upravující volbu členů dozorčích rad je dispozitivní a zda si akciové společnosti mohou dobrovolně zakotvit ve svých stanovách účast zástupců zaměstnanců, i když s ní právní úprava vůbec nepočítá. Komentář k předmětnému ustanovení ZOK uzavírá, že *„...konstituování orgánů obchodních korporací patří mezi statusové otázky ve smyslu § 1 odst. 2 NObčZ, a nepřipouští-li zákon určitým způsobem valnou hromadu při volbě členů představenstva [sic] omezit, nelze takové omezení založit ve stanovách“*. [3] Z uvedeného lze dovozovat, že nelze ve stanovách popřít právo valné hromady (příp. jediného akcionáře) volit celou dozorčí radu a částečně toto právo svěřit do rukou zaměstnanců společnosti, byť stanovy si definuje právě valná hromada (příp. jediný akcionář) společnosti.

Dne 4. 9. 2015 předložila skupina poslanců Poslanecké sněmovně novelu ZOK, která měla za cíl návrat kodeterminace do stavu před 31. 12. 2013, tj. zavedení povinné volby jedné třetiny členů dozorčí rady zaměstnanci vybraných akciových společností.

V průběhu projednávání této novely byly předkládány různé návrhy, jak by měla povinná kodeterminace vypadat (zvýšení hranice počtu zaměstnanců, zakotvení kodeterminace pouze u

akciových společností se státní majoritou apod.), a rovněž i návrhy na zamítnutí novely, neboť podle názorů některých poslanců a senátorů je taková úprava nadbytečná.

Návrh úspěšně dokončil svoji legislativní pouť na sklonku roku 2016 a dne 30. 12. 2016 byla historicky první novela ZOK vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. [458/2016](#) Sb. Účinnosti nabývá dne 14. 1. 2017.

Právní úprava od 14. 1. 2017

Finální podoba novely stanoví, že pokud stanovy neurčí jinak, má dozorčí rada tři členy. V akciových společnostech s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru, musí počet členů dozorčí rady být dělitelný třemi.

V akciových společnostech s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru volí dvě třetiny členů dozorčí rady valná hromada a jednu třetinu zaměstnanci společnosti. Stanovy mohou určit vyšší počet členů dozorčí rady volených zaměstnanci, avšak tento počet nesmí být větší, než počet členů volených valnou hromadou. Stanovy mohou rovněž určit, že zaměstnanci volí část členů dozorčí rady i při menším počtu zaměstnanců společnosti.

Díky nepříliš kvalifikovaným pozměňovacím návrhům bylo nakonec přijato znění novely, které přináší také několik aplikačních nejasností. V průběhu legislativního procesu vypadla jednoznačná definice zaměstnanců, kteří jsou oprávněni volit své zástupce v dozorčí radě. Prvotní návrh převzal definici z obchodního zákoníku: *„zaměstnanci v pracovním poměru na pracovní dobu přesahující polovinu týdenní pracovní doby stanovené jiným právním předpisem“*. Nově přijaté ustanovení § 448 odst. 3 ZOK konstatuje, že *„právo volit členy dozorčí rady mají pouze zaměstnanci, kteří jsou ke společnosti v pracovním poměru.“* Z tohoto ustanovení lze dovodit, že budou patrně oprávněni volit všichni zaměstnanci akciové společnosti, kteří v ní mají jakýkoliv pracovní úvazek. Rovněž z finálního znění vypadlo určení rozhodného dne, ke kterému by se měl zjišťovat počet zaměstnanců.

Podle přechodného ustanovení musejí akciové společnosti s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru uvést ujednání stanov a složení dozorčí rady do souladu s přijatou novelou do 2 let ode dne nabytí účinnosti této novely (tj. do 14. 1. 2019). Pokud dotčené společnosti tak neučiní, rejstříkový soud je vyzve k nápravě a stanoví ve výzvě dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti, jinak prodlévající společnost může soud i bez návrhu zrušit a nařídít její likvidaci.

Další plánovaná úprava

Ještě než došlo k ukončení legislativního procesu výše uvedené novely ZOK, byla na počátku listopadu 2016 Ministerstvem spravedlnosti poslána do meziresortního připomínkového řízení komplexní novela zákona o obchodních korporacích, která se kromě jiných oblastí dotýká také ustanovení ohledně volby členů dozorčí rady.

Právní úprava se navrhuje rozšířit o výslovné připuštění vydávání akcií s právem jmenovat členy dozorčí rady (nově navrhovaný § 448a) a výslovné oprávnění zaměstnanců volit do dozorčích rad své zástupce (nově navrhovaný § 448b). V obou případech ale pouze za předpokladu, že toto oprávnění určí stanovy společnosti.

Navrhovaná úprava tak staví najisto, že kromě valné hromady může členy dozorčí rady volit i akcionář nebo zaměstnanci společnosti. Na rozdíl od již přijaté novely ZOK se ale jedná o dobrovolnou kodeterminaci, která dává akciovým společnostem možnost volby, zda umožní zaměstnancům volit své zástupce do dozorčích rad či nikoliv.

Dopady přijaté novely

Jak bylo uvedeno výše, mají akciové společnosti s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru čas na uvedení stanov a složení dozorčí rady do souladu s přijatou novelou do 14. 1. 2019. Předložená komplexní novela ZOK, zatím žádnou povinnou kodeterminaci nestanoví, ale je otázkou, jak bude vypadat finální přijaté znění po té, co projde legislativním procesem. Pokud akcionáři akciové společnosti s více než 500 zaměstnanci nechtějí zástupce zaměstnanců ve své dozorčí radě, mohou zatím vyčkat s úpravou svých stanov a volbou zástupce zaměstnanců do dozorčí rady na další vývoj novely ZOK navržené Ministerstvem spravedlnosti. Bohužel zmíněné dva roky však nemusí stačit na to, aby byla komplexní novela ZOK přijata a nabyla účinnosti.

Navíc se letos na podzim mají uskutečnit volby do Poslanecké sněmovny, a pokud předloženou komplexní novelu nestihne projednat Poslanecká sněmovna ve stávajícím složení, nově ustanovená Poslanecká sněmovna už nemůže pokračovat v jejím projednávání, a návrh komplexní novely bude muset být předložen nové Poslanecké sněmovně znovu a projednávání se tak vrátí na začátek, čímž se legislativní proces značně prodlouží.

Závěrem

V této chvíli tak lze jen stěží odhadnout kdy a v jakém znění bude nakonec přijata komplexní novela ZOK připravená Ministerstvem spravedlnosti, jejíž navrhovaná účinnost je prozatím stanovena na 1. 1. 2018. Nicméně podobné překotné změny jaké přináší novela č. [458/2016](#) Sb. ztěžují život dotčeným společnostem a způsobují jim nemalé náklady. Lze tak jen doufat, že komplexní novela ZOK nabyde účinnosti dříve, než dobehne dvouletá lhůta pro úpravu stanov a složení dozorčích rad stanovena nedávno přijatou novelou, a rozhodnutí, zda budou mít zaměstnanci možnost volit své zástupce do dozorčích rad, ponechá na vůli akcionářů a nikoliv zákonodárců.

JUDr. Ing. Michal Růžička,
advokát

[Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

Fax: +420 255 706 550

e-mail: paha@dhplegal.com

[1] Ustanovení § 200 odst. 1 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013.

[2] Ustanovení § 448 odst. 1 a 2 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 13. 1. 2017.

[3] Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 709 s.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)